

АДАМ ЯРОМИН ВЕЛЯ МОЯТ КОМПЮТЪР

Превод от полски: Ст. Димитров, 1985

chitanka.info

Трябва да си призная — запознах се с изумително момиче. Наричат я Веля, а очите й... очите... По-красиви просто не съм виждал.

Разговаряхме два часа. Накрая с леко треперещ глас я помолих за телефонния й номер. Когато се връщах в къщи, ми се струваше, че всичко наоколо пее и танцува. В такова настроение бях.

Е, разбира се, не можех да не споделя с някой такава новина. В къщи веднага включих компютъра. Страшно се гордея с него, защото сам съм го направил. Или по-точно, монтирах го от готови блокове, които могат да се вземат от всеки склад за електроуреди. Компютърът ми е регистриран и е включен в общата информационна мрежа. Той, разбира се, не е гений, но има достатъчно разум, за да можеш приятно да си поговориш с него.

Компютърът внимателно ме изслуша. Дълго мълча, светлинките върху пулта му изгаснаха и след това каза:

— Свързах се с моя център. Помолих за необходимата програма. Имаш ли време да поговориш с мен?

— Да. Искам да се посъветвам с теб.

Думата „посъветвам“ по всяка вероятност не му хареса. И наистина той веднага отбеляза:

— Невъзможно е да се завързват добри и полезни познанства, без да съпоставиш информацията, която засяга личността ти, с информацията, която засяга личността, с която искаш да се запознаеш. Не мисля, че думата „посъветвам“ отразява същността на въпроса. Ако резултатите от това съпоставяне се окажат негативни, въобще не може да се говори за по-нататъшно поддържане на познанството. Не забравяй, че живееш в двадесет и ... век, а сега всички постъпват именно така.

— Ти си непоносим — казах аз.

— Разбирам — продължи моят компютър. — Хората са запазили някои атавистични свойства, например правото на избор, от не най-изгодните варианти. Те наричат това свобода и страшно се гордеят с нея. А нали така наречената свобода е само следствие от грешно разпознаване и грешна оценка на обстоятелствата, които придружават даденото действие. Но какво да се прави, ако си така привързан към това, което наричаш свобода, можеш да използваш термина

„посъветвам“ вместо термина „постъпвам в съответствие с твоите изводи“.

— Само като помисля, че съм те монтирал със собствените си ръце!

— А няма това те освобождава от съблюдаването на приетите в обществото норми? На каква възраст е тази личност?

— Около двадесет години. Може би малко по-малко.

— Налага се да получа по-точна информация. Ръст, тегло, цвят на косите?

— Цвят на косите? Блондинка. Сега ще попиташ какви коси ми харесват най-много. И ще чуеш, че светлите, и тогава ще съобщиш, че Веля ми харесва, защото...

— Ехидството е напълно излишно. Цвят на очите?

— Най-красивият, който някога съм срещал.

— Това нищо не ми говори. От какво е била болна, има ли мазоли, състояние на устната кухина?

— Да не би да мислиш, че при първата среща съм я питал за мазоли и зъби?

— Налага се да попиташ. Сега ще подготвя подходящ въпросник. Когато срещнеш споменатата личност, опитай се да получиш съответните отговори. Вече си започнал в този дух. Помни, не трябва да пропускаш нито един въпрос.

След четвърт час печатащото устройство започна с бясна скорост да изчуква букви върху безкрайната хартиена лента. Хванах се за главата.

— Разрежи я на отделни листове. Така ще ти е по-удобно — посъветва ме моят компютър.

— Но лентата е прекалено дълга!

— Шестстотин и единадесет въпроса.

— Само ако знаех, че не греша!

— Да греша? Аз?! — обидено извика той.

— А защо не? Приятелите ми в общежитието също бяха подбирани с компютър. И какво? Цяла година живях с един тип, който плюеше на пода и не позволяваше да се проветрява стаята.

— Вероятно компютърът е имал педагогически съображения — приспособяване към живот в колектив.

— Знаеш ли какво, скъпи, най-добре би било, ако ти сам се уговориш с нея за предстоящата среща. Аз не се решавам да измъчвам Веля с шестстотин и единадесет въпроса.

Шегувах се, но това беше хумор на осъден на смърт.

През цялата нощ, сутринта и първата половина на деня зубрих въпросите. На обяд почувствувах, че пред очите ми притъмнява, и позвъних на Веля. Уговорихме се да се срещнем следобед в едно кафене. Все пак успях малко да дремна. Повторих въпросите, мушнах въпросника в папка — просто така, за всеки случай, и с разтуптяно сърце се отправих на срещата.

Разбира се, не можех да науча всичко наизуст. Даже не се и опитах. Научих само половината. Когато помислих, че ме чака още една безсънна нощ, по гърба ми полазиха мравки.

Въпросите бяха подредени и засягаха физическите данни и състояние на здравето, навиците, знанията, жизнените планове, възгледите по различни проблеми и така нататък. Не исках да се издавам и ги прередих — въпрос двеста деветдесет и девети, сто деветдесет и девети и деветдесет и девети. Въпрос двеста деветдесет и осми, сто деветдесет и осми, деветдесет и осми... Въпросите с номера над триста реших да задавам, започвайки от края. А когато тя отговори, прави ли си бележки върху дланите с химикалка, ще пиша една точка за „да“ и две точки за „не“.

Питате за какво е всичко това? Разберете ме. Да разпитвам Веля по въпросника ми се струваше страшно нетактично. Исках по някакъв начин да скрия това, да го маскирам. Когато я видях за първи път, едва не си глътнах езика. И веднага шестстотин и единадесет въпроса. Но какво да се прави — всички постъпват така...

Веля бе все така прекрасна, както и вчера, само изглеждаше малко уморена. Носеше цветна рокля, сламена шапка и голяма плажна чанта в ръце.

Разговорът нещо не вървеше — боях се, че когато разговарям, въпросите, назубрени с такъв труд, ще изхвъркнат от главата ми. Промърморих нещо за времето и че след няколко дни започва учебната година и ще ми се наложи да замина След това, чувствувайки, че гърлото ми е съвсем пресъхнало, я попитах:

— Обичаш ли животните?

Това беше въпрос номер триста.

— Много — отвърна Веля. — А ти?

— Също.

Тайно и незабелязано отбелязах на дланта си точка и зададох въпрос номер двеста:

— Би ли искала да станеш актриса?

Тя опули очи към мен:

— Не. Защо ме питаш?

Малко се смутих. Отбелязах на дланта си две точки и продължих нататък:

— Как мислиш, може ли човек напълно да е щастлив?

— Не разбирам, изрази се по-точно.

И самият аз не разбирах много.

— Е... как мислиш, съществува ли щастие?

— И да, и не — каза тя.

— Как така: и да, и не? Трябва да отговориш или с „да“, или с „не“!

И тук се засрамах от думите си. За всичко бе виновна отвратително прекараната нощ. Веднага се извиних и внимателно си погледнах часовника. Бяха минали вече петнадесет минути, а бях задал само три въпроса. Ако действваме с такава скорост, няма да ни стигнат и петдесет часа! Започнах да завиждам на хората, които са живели по-рано — в епохата, когато не е имало компютри. Те са се запознавали самостоятелно и хич не са били зле. В нашия любим двадесет и ... век никой и крачка не може да направи, без да узнае предварително мнението на собствения си компютър. И всички гледат на това като на миенето на зъбите. Полезно и необходимо...

— Зле ли ти е? — попита Веля, обезпокоена от моето мълчание.

— Не, добре съм. А защо мислиш така?

Кой беше въпрос номер двеста деветдесет и девети? Аха!

— Обичаш ли спорта?

— Да. Играла съм в училищния баскетболен отбор.

Една точка.

— Знаеш ли? — изведнъж каза Веля. — Аз също имам няколко въпроса към теб.

— И ти също?

— Да. Родителите ми ме помолиха.

Сега стана ясно защо бе дошла с такава голяма чанта.

Без да се гледаме един друг в очите, извадихме въпросниците си. Тя имаше сто въпроса повече! Работехме бързо, но въпреки това свършихме едва късно вечерта, точно преди затварянето на кафенето.

— Страхувам се, че в моя въпросник има прекадено много „не“-та — каза Веля.

— Това все още нищо не значи — неуверено отговорих аз.

Разделяйки се, обещах, че щом се върна в къщи, веднага ще предам въпросника на компютъра и ще й позвъня, когато получа резултатите.

Моят компютър поглъщаше лист след лист. Работеше с увлечение, няколко пъти се свърза с центъра. След петнадесет минути печатащото устройство изхвърли малка картичка. Взех я в ръце и сърцето ми заби ускорено. Внимателно погледнах картичката. „Не.“ Кисело се усмигнах, набрах телефонния номер на Веля и казах:

— Резултатът е готов.

— И моят също.

Гласът и не беше весел.

— Е, и какво?

Тя не отговори.

— Какво ти каза компютърът? — настоявах аз.

— Страхувам се, че същото, което и твоят е казал на теб.

— Моят компютър каза... — нервно преглъщах слюнката си — каза „Не“.

— Моят също.

Помълчахме. Това мълчание започна да ни тежи.

— Е, довиждане — казах аз.

— Довиждане...

— Веля!

— Още нещо ли искаш да ми кажеш? — меко попита тя.

— Може ли... да се срещнем утре?

— Там, на същото място?

— Там, на същото място. В шест часа вечерта, нали?

— Добре.

Оставих слушалката. Не можех да се лиша от едно малко удоволствие. Приближих се към компютъра.

— Слушай, старо — казах аз. — Уговорихме се с Веля да се срещнем утре.

— Не разбирам. Нали отговорих „не“...

— И все пак...

— Едно ме учудва — прекъсна ме той. — Хората са ужасно непоследователна система, те вършат толкова много грешки, но въпреки това са успели да създадат толкова съвършени устройства като нас, компютрите.

— Въпреки това? А може би благодарение на това?

Моят компютър дълбоко се замисли.

Публикувано в списание „Компютърът за вас“, брой 2/1985 г.
Заглавието е грешно; правилното е „Веля и моят компютър“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.